

بوم‌گ‌وفاداران به طبیعت بردان

اکوتوریسم راهی برای ایجاد معیشت پایدار و حفاظت از محیط زیست، فرهنگ و هنر محلی

آرزوکیهان / سالهاست که اکوتوریسم یا بوم گردی، مورد توجه بسیاری از گردشگران در سراسر دنیا قرار گرفته است. ورود به دل طبیعت خواسته هر کسی است که در شهری بزرگ زندگی می‌کند. خستگی از سرعت سرسام‌آور زندگی در شهرهای بزرگ، ساکنین این شهرها را بیشتر به سمت شهرهای دنج و اقامت در بوم‌گردی‌ها و گذراندن تعطیلات با مردم محلی تشویق می‌کند، از این‌رو بوم گردی توریست‌ها ظرف سال‌های گذشته افزایش یافته است.

بوم گردی و حفاظت از محیط زیست

بهترین گزینه برای سفر و در عین حال حفظ محیط زیست، اکوتوریسم یا همان بوم گردی است. بوم گردان اغلب حافظ محیط زیست هستند. در کشورهای اروپایی پولی که گردشگران برای بازدید از مناطق طبیعی حفاظت شده خرج می‌کنند، جمع‌آوری شده و به‌صورت بودجه‌ای برای حفاظت از همان مناطق برای نسل‌های آینده صرف می‌شود. بسیاری از این گردشگران معتقدند با استفاده از خودرو می‌توان مانع انتشار بیشتر کربن

ناشی از پرواز هواپیما شد. این نخستین قدم برای حفظ محیط زیست خواهد بود در عین حال سفر تفریحی این گروه تبدیل به ماجراجویی باورنکردنی نیز می‌شود. گردشگری نه تنها ظرفیت تغییر طرز فکر و رفتار محلی را دارد، بلکه می‌تواند آگاهی زیست محیطی را در میان توریست‌ها افزایش دهد. از کمپینگ گرفته تا استراحت در ساحل، گردشگری فرصت‌های بی‌شماری را برای افراد فراهم می‌کند تا با دنیای طبیعی آشنا شوند و آن را از نزدیک تجربه کنند. هنگامی که مردم در طول سفر با طبیعت ارتباط برقرار می‌کنند،

دانسته‌هایشان از محیط افزایش می‌یابد. از این‌رو تلاش می‌کنند تا برای حفظ و تداوم این زیبایی سرمایه‌گذاری کنند. تورها، پارک‌ها و سایر تجربیات سفر اغلب این نوع یادگیری محیطی را از طریق تکنیک‌های تفسیری مانند بروشورهای آموزشی، نمایشگاه‌ها یا گشتزنی با راهنما تسهیل می‌کنند. برای مثال، نشان داده شده است که تماشای نهنگ‌ها و دلفین‌ها باعث افزایش دانش بازدیدکنندگان از پستانداران آبی و حمایت آنها از حفاظت از نهنگ‌ها می‌شود. جالب است بدانید که گردشگری محلی در منطقه «سنت کیتس» جزیره‌ای در غرب کارائیب، سبب شده تا

بودجه ۱۸۵۰۰ دلاری برای کاشت درختان میوه برای حفاظت از مناطق ساحلی صرف شود. همچنین، در برخی مناطق گردشگری از توریست‌ها خواسته می‌شود هنگام خرید بلیت تور یا رزرو هتل، یک دلار برای کمک به حفاظت از محیط زیست هزینه کنند. افراد و مشاغل می‌توانند با فعالیت در پروژه‌های حفاظت از محیط زیست در جبران انتشار کربن نیز مشارکت کنند و در عین حال انتشار گازهای گلخانه‌ای را کاهش دهند.

ایجاد معیشت پایدار

فراتر از تغییر ذهنیت، گردشگری می‌تواند با ایجاد معیشت پایدار برای جوامع محلی، از تخریب اکوسیستم جلوگیری کند. مشاغلی با عناوینی چون راهنما، آشپز یا خانه دار، منابع درآمدی جایگزینی را برای فعالیت‌های مخرب زیست محیطی مانند چوب بری، بریده شدن درختان و سوزاندن زمین‌های کشاورزی، معدن کاری، یا شکار غیرقانونی ارائه می‌دهند. در برخی از مناطق روستایی، امنیت شغلی و درآمد ضعیف، روستاییان را به برداشت غیرقانونی و تجارت گونه‌های حیات وحش آن منطقه شروع به ناپدید شدن می‌کند و تعداد حیوانات رو به انقراض افزایش می‌یابد. این روند را می‌توان به وضوح در آفریقا دید. سالانه

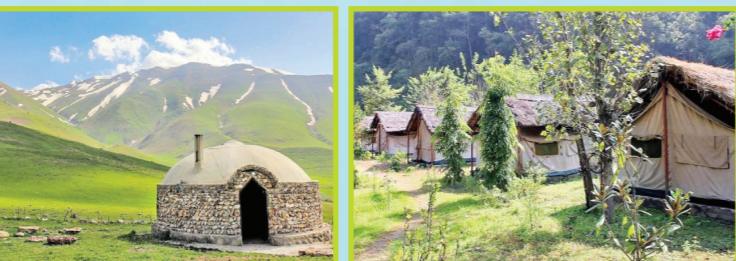
صدها فیل به خاطر عاج‌های گرانبهای‌شان توسط بومیان منطقه کشته می‌شوند اما با بکارگیری اعضای جامعه به‌عنوان راهنمای ماهیگیری، تفریحات ورزشی و قایقرانی، روستاییان قادرند تا معیشت خود را به روش صحیح فراهم کنند.

بوم گردی و سود اقتصاد محلی

یکی دیگر از مزایای اکوتوریسم تأثیر بر اقتصادهای محلی است. هنگامی که توریست‌ها از مناطق روستایی بازدید می‌کنند اقتصاد محلی نیز سود خواهد برد. به طور مثال آژانس‌های گردشگری، بازارهای صنایع دستی محلی، هتل‌ها و رستوران‌ها همگی از اقتصاد توریستی پررونق بهره می‌برند. انجمن بین‌المللی اکوتوریسم نیز بر این نکته تأکید دارد: با افزایش فرصت‌های ظرفیت سازی، اکوتوریسم وسیله‌ای مؤثر برای توانمندسازی جوامع محلی در سراسر جهان برای مبارزه با فقر و دستیابی به توسعه پایدار است.

آگاهی اجتماعی و فرهنگی

یکی از اصول اکوتوریسم، ایجاد آگاهی

حساس، ردیابی سلامت اکوسیستم و دفع تهدیدات ایفا می‌کنند، اغلب نظارت بر چنین مناطق وسیعی به تنهایی برای آنها غیرممکن است. صرف حضور گردشگران در مناطق طبیعی می‌تواند از حیات وحش بیشتر محافظت کند. در آفریقا، حضور گردشگران بوم‌گرد، به مانعی برای شکارچیان غیرقانونی تبدیل شده است و به حفاظت از گونه‌های بسیار هدفمند مانند گرگن‌ها کمک می‌کند. برنامه «تماشای صخره» سازمان پارک دریایی مرجانی در امریکا راه دیگری برای حفظ بیشتر صخره‌های مرجانی مهم است. این برنامه بوم گردان، غواصان و شرکت کنندگان در برنامه گردشگری دریایی را با ارائه گزارش از وضعیت مرجان‌ها، ماهی‌ها، آلودگی‌ها و گونه‌های مهاجم از طریق یک برنامه علمی شهروندی، درگیر تماشای دیواره بزرگ مرجانی می‌کند و در مورد خطرات موجود هشدار می‌دهد.

بوم‌گردی در ایران

اقامتگاه‌های بوم گردی ایران در مناطق روستایی، مناطق بکر طبیعی و اماکن تاریخی بنا شده است. این مکان‌ها نه تنها جنبه اقامتی دارند بلکه در آنها فعالیت‌هایی مانند ساخت، آموزش و فروش صنایع دستی، طبخ غذاهای محلی، اجرای نمایش و موسیقی بومی، برگزاری جشن‌های محلی و تورهایی با موضوع‌های خاص مثل آداب و رسوم و یا برداشت محصول انجام می‌شود. اقامتگاه بوم گردی در ایران نه فقط محلی برای اسکان شبانه بلکه پایگاهی برای آشنایی با فرهنگ‌های غنی محلی و احترام به طبیعت است. این مکان‌ها اغلب خانه‌های روستایی هستند که برای اسکان گردشگران با همان ساختار معماری دیرینه از نو بنا شده یا بازسازی و مرمت شده‌اند تا گردشگران بتوانند به طور ملموس و هرچه بهتر با شیوه زندگی، آداب و رسوم و ارزش‌های سنتی و بومی منطقه آشنا شوند. بوم گردان، در این اقامتگاه‌ها از خوردن غذاهای محلی لذت برده و با صنایع دستی محلی آن شهر آشنا می‌شوند. ایران با داشتن آب و هوای چهار فصل، اقوام گوناگون، آداب و رسوم متنوع، فرهنگ‌های غنی، تمدن و سازه‌های هزار ساله، دریا، جنگل، صحرا، کوه و شالیزارهای وسیع، یکی از پر جاذبه‌ترین مقاصد گردشگران و بوم‌گردان جهان به شمار می‌رود.

کمک به نظارت بر اکوسیستم

در حالی که پارکبان‌ها و نگهبانان نقش مهمی در گشتزنی در محیط‌های